ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ—29 —ՄԵՊՏԵՄԲԵՐ՝ ՓՈՍՏԱՆԴՆԱՏՈՒՆ Գ— ՏԱՐԻ—ԹԻՒ—2732 Շ—Տ—11—ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ—1880

ՊԱՅՄԱՆ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համր. 40 Մէճ.
» » գաւառաց » 42 »
վեցամս. » Կ. Պոլսոյ » 5 »
» » գաւառաց » 6 »
Օտար երկիրներու » 24/21 լիրա
Փոխանցման տարր մէկ անդամի համար 3 դրուշ, երկու անդամի համար 2 դրուշ է, աւելի անդամներու համար պատասխարկուհին կը վճարէ։
Մէկ մի թիւ 40 փարա արծաթ։

ՊԱՅՄԱՆ

Դարձս պնայած լրագրոց համար ծախքը խմբագրատան վրայ է։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի, Գալաթիա Ամառզքար-լար Ճատակ թիւ 193, Նօրօ խան, Մասիսի պրատնեակը։
Ձանրու ծախքը չհամարուած նամակ չընդունիր։
Չապրուած նամակ, յօդուած, եւ նա չեն տարեր։

ԱՐԱՐ

ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՆԱՊԱՏԱՋՕՐԵԱՑ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՎԱՇԻՆԳԵՆՈՒՊՕԼԻՍ 29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պէրլին 7 հոկտ.

Հիւսիսային Դերմանական կազէթ լրագիրը պիտակ կոչուած թէ Պէրլինի վեհաժողովին ընդունելեց այն բաբեխոսութիւնն, որով ակրութիւնք պարտականութիւն յանձն կառնուն Պէրլինի դաշնադրութեան հակել։

Փարիզ 2 հոկտ.

Արեւելից նիատամբ Անգղիոյ վերջին առաջարկները քննելու համար այսօր գումարուելիք նախարարական խորհուրդն երեքշաբթի աւուր մնաց։

Դերմանիա և Աւստրիա մինչև ցարդ դիւրաւոր պիրք մը բռնած են Անգղիոյ առաջարկութեանց նկատմամբ։

Ռակուզա 8 հոկտ.

Վէզիի Բիզա փաշան կանոնաւոր զօրքերն ամրողջապէս ետ քաշեց Տուլչինեայի գաւառակէն։

Օրէացէ ճանբով

Փարիզ 4 հոկտ.

Ռոչֆորի ծանուցած Մելինկը պիտի արգիլուի։

Լուվրի թանգարանին կից Փավիյօն ալ Ֆլոր կոչուած չինքն այրեցաւ եւ չբէկ՝ առանց թանգարանին վնաս տալու։

Վիէննա 4 հոկտ.

Նաւատորմի Քաֆէտրայի մօտ Թէոտոյի ծովածոցէն անցաւ։

Ա յս առաջօր հասած հեռագիրէ

Բակուզա 10 հոկտ.

Բիզա փաշան Փոտիարիյա կ'ըսպասուի. կը հաւատան թէ Գարատաղցոց հետ կարգադրութեանը վրայ բանակցելու պաշտօն ունի, եթէ կարելի լինի։

Փարիզ 10 հոկտ.

Գերմանիա, Աւստրիա և Գաղղիա չընդունեցին այն առաջարկները՝ զոր Անգղիա ներկայած էր Արեւելից նիատամբ։

Մալի կոմսն Աֆէնքի գաղտ. դեսպան անուանեցաւ։

Աֆէնք 10 հոկտ.

Յունաստանի թագաւորն և թագուհին յաջորդիկայ հինգշաբթի օրն Աֆէնք պիտի վերադառնան։

Քորֆուի, Պրէվէզի և Աֆէնքի մէջ պատրաստութիւնք կը լինին Ն. Վեհափառութեանց ընդունելութեան համար, զոր ժողովուրդը մեծ անհամբերութեամբ կ'սպասէ։

Նախարարութիւնն այս ընդունելութեանց հիմնադիծը պիտի որոշէ։

Ընդհանուր համոզում կայ թէ Յունաստան մեծ բարիքներ պիտի քաղէ թագաւորին Եւրոպական մեծ ակրութեանց ըրած այցելութենէն։

(Չհաւելաւ հեռագիրք Պաբերէի մէջ հրատարակեալ են.)

Վիէննա 7 հոկտ.

Փալիմիէ Քորէսփոնտանց կ'իմանայ թէ Անգղիա առաջարկէր է որ, Գրան տուանձնած պարտականութեանց կատարման երաշխաւորութիւն մ'ունենալու համար, Եգիպտոս ծովուն մէջ հաստատան դրաւման կամ արգելման մը (Սէքեստրօ) դործադրութիւն կատարուի։

Փարիզ 8 հոկտ.

Անգղիա միւս տէրութեանց առաջարկեց պաշարել Զմիւռնիան և Սալոնիկն, և մնացորդց հասոյթն հաստատել ի հաշիւ Թուրքիոյ պահանջատարաց։ Կը հաւատան թէ Ռուսիա և Իտալիա արդէն հաւանութիւն տուեր են։ Գերմանիա, Աւստրիա և Գաղղիա դեռ չպատասխանեցին, բայց ամեն կողմ հաստատ որոշում կայ Եւրոպական համաձայնութիւնը պահպանելու։

Լոնտրա 8 հոկտ.

Տէյլի Նիւզ կը գրէ — « Հարկ չկայ քննել այժմ Տուլչինեայի կամ կ. Պոլսոյ թղթանօթի բանալուն պատահանկանութիւնը, բայց տէրութիւնք պարտին յիշել որ թերևս ծայրայեղ միջոցներու դիմելու պիտի պարտաւորին։ Եւրոպիոյ չահը կը պահանջէ ապատել Թարատային, պՈւզպա և գՅոյնո։ Արևելից մէջ յեղաշրջմանց և յեղափոխութեանց միջոցը քանի մ'օրէն վերջացնելու ժամն հասած է։ Եւրոպիոյ համար անհետելի սխալ կը լինի թոյլ տալ որ այսպիսի առիթ մը ձեռքէ անցնի։ »

Հոկտ 8 հոկտ.

Իտալիոյ Օսմանեան դեսպան Թուրքիան պէյ (Ալպանիացի է) յանկարծ կ. Պոլիս կոչուեցաւ։ Կը հաւատան թէ յայժ կարևոր պաշտօն մը պիտի յանձնուի նմա անոր։

Կը կարծուի թէ Դրան վերջին ծանուցագրին վրայ Անգղիոյ ըրած առաջարկները պէտ. միւս ակրութեանց չեն հաղորդուած։

Հոկտ 8 հոկտ.

Տէրութիւն լրագիրն հաւանական առաջարկութեանց կարգը կը յիշէ Կ. Պոլսոյ բոլոր դեսպանաց ետ կանչուիլն և միացեալ նաւատորմին Կ. Պոլսոյ առջև զրկուիլը։ Հաւանական է նաև թէ ակրութիւնք պիտի աշխատին արգելուլ զՓոսբորիա գէտ Բ. Դրան հպատակ Հելլենական դաւառաց մէջ գանուղ զօրաց ռազմակոչերը զրկել։ Տէրութիւն կը յայտնէ թէ Անգղիա գործնական առաջարկութիւնը ընդունելու համար՝ Օսմանեան երկրին մէկ մասը ակրութեանց կոզմէ խառն զօրքով պիտի գրաւուի եղեր։ Ըստ ուրիշ ղրոյցի մը, Զմիւռնիոյ, Սելանիկի, Փրէվեզայի և Պէրատի նաւահանգիստները խառն նաւախումբ պիտի գրկուի եղեր. քանի որ այս նաւախումբերն անդ կենան, ընդհուպ ծախքերնին նոյն քաղաքաց հասոյթներէն պիտի կարդադրի եղեր. տեղական հասոյթից ճնացած մասն ալ նաւախումբ կոզմնակ նշանակուելիք պատից ձեռքն իբրև աւանդ պիտի պահուի եղեր, և այս հիմանց վրայ բանակցութիւնք կը լինին երկեր ակրութեանց միջև։

Երէկ իրիկուն կայսերական պալատան մէջ կոչունք մը արուեցաւ յանուն Պարսից Շահին հօրեղբօր։ Մօտիկ կան, ինչպես նաև նախարարք, ներկայ գտնուեցան։

Այսօր գաղիական դեսպան Պ. Թիսօ Թարապիոյ դեսպանատան պարտիզին մէջ կոչունք մը կատարէ բոլոր դեսպանաց, նախարարաց, մեծ պաշտօնատարաց, և բարձր դասու վերաբերող ընտանեաց։ — Նմանօրինակ հանդէս մ'ալ վաղը Պարսկական դեսպանատան պարտիզին մէջ տեղի կ'ունենայ ի Պեպէք։

Ատանայի նախկին տաճկին (Վիլայէթ) անդամ Սելեան Ա. էսքի էֆէնտին նոյն կատակարութեան Թարգման անուանեցաւ՝ երբորդ կարգի պաշտօնատարութեան տիտղոսով։

Մէօնճեը լրագիրն իւր չարաթ աւուր խմբագրական վրայ Տաուֆիկ փաշան իբր խորհրդական վնաս Տատեան Յաղուբ էֆէնտին պէյի հետ պեօյիւքտերէ և Թարապիա երկաթով դեսպանաց հետ կարևոր խօսակցութիւններ ունենան՝ հաւանականապես Տուլչինեայի խնդրոյն վրայ։

Նոյն լրագիրն իւր այս աւուր խմբով հետաքրքրական կարևոր լուրը կատայ օրուան քաղաքական խընդրոյն վրայ։

« Բ. Դռնէն առ դեսպանս ուղղուած վերջին ծանուցագրոյն մէջ, մեծ դաշնադրական պարտականութեանց դործադրութեան հետ՝ Տուլչինեայի Գաղաւաղցոց յանձնման համար ինչ ինչ պայմաններ արուած էին։ Բայց Դուռը փափաքելով ապացուցանել թէ իւր ծանուցագրերին մէջ նշանակած կէտերն ի գործ դնելու իրօք պատրաստ է, և միւս կոզմէն, նկատելով որ տէրութիւնք մնանուտ ատեն չունին Տուլչինեայի գործին մէջ, ուստի կայսերական կառավարութիւնը որոշեց Տուլչինեան անմիջապէս յանձնել։ Ըստ որում Ալպանիոյ կողմերը ապստամբութեան մէջ են, ուստի Ալպանիոյ զօրաց մէկ մասն ալ Տուլչինեայի վրայ զրկուելու է։ Ասոնց հետ միասին Ռումելիոյ զօրաց մէկ մասն ալ Սալոնիկէն Տուլչինեայի վրայ պիտի զրկուի։ Ասոնց հետ միասին Ռումելիոյ զօրաց մէկ մասն ալ Սալոնիկէն Տուլչինեայի վրայ պիտի զրկուի։ Ասոնց հետ միասին Ռումելիոյ զօրաց մէկ մասն ալ Սալոնիկէն Տուլչինեայի վրայ պիտի զրկուի։ Ասոնց հետ միասին Ռումելիոյ զօրաց մէկ մասն ալ Սալոնիկէն Տուլչինեայի վրայ պիտի զրկուի։ Ասոնց հետ միասին Ռումելիոյ զօրաց մէկ մասն ալ Սալոնիկէն Տուլչինեայի վրայ պիտի զրկուի։

Ռուսիոյ նախագահ տաճկին (Պիտայէթ) անդամ Սելեան Ա. էսքի էֆէնտին նոյն կատակարութեան Թարգման անուանեցաւ՝ երբորդ կարգի պաշտօնատարութեան տիտղոսով։

Մէօնճեը լրագիրն իւր չարաթ աւուր խմբով հետաքրքրական կը հրատարակէ «Սով և Հայաստան» խորագրեալ ներքեւ։—

Վանայ Անգղիական Դեր-Հիւպատոս Պ. Բլէյմըն այսպէս կը գրէ Սովելոյ Մինջողպային յանձնախմբին։

«Ձայժ ուրախ կը լինիմ ձեռքէս «եկածն ընել իրրև անդամ տեղա«կան մնանախմբին, և կ'պահեն սրբա«ռելիք հրահանգներն ի գործ դը«նել օդնութիւն բաշխելու մասին։ «Տեղւոյս Հայկական մնանախմբին «կ'իմայնէ ինձ թէ իրենց հաշուոյն «նայելով, ձմեռուան ժամանակ մի«այն վանայ քաղաքին մէջ 6,000 «հոգի օդնութեան պէտք պիտի «ունենան ապրիլ կարնանալու համար։

«Մօտերս Հիւքիւնալի դնացի, և «առաւոտեան նայելով, միայն Պաշ«քալէնի և Մահմուտիկի գաւա«ռակաց մէջ 10,000 մարդիկ կան, «որք յառաջիկայ ձմրան մէջ ապ«րուստի միջոց չպիտի ունենան։ Վա«նայ վիլայէթին ուրիշ մասերուն «մէջ թշուառ թիւն պիտի տեղնուի «միշտ, ըստ որում ժողովուրդը մին«չեւ գարդ ապրելու համար իրենց

«ստացուածքը վաճառած էին, և «հետեւաբար ձմրան համար պաշար «չեն կրնար հայթայթել. բայց ոչ «մի տեղ իրաց վիճակն այնքան ծա«նր պիտի լինի որքան ի Պաշքալէ «և ի Մահմուտիկ, որ ուրիշ տեղեր «բերչ մը հանձք ամբարելան, և «պարկաստանէն արմսիք կուգայ։»

Թուրք լրագիրք լրագմիթիւն Ռուս ապային, մանաւանդ Կ. Պոլսոյ նաւահանգստին մէջ գտնուող դեսպանական չորհնաւուն ապային՝ Օսմ. կայսերական կառավարութիւնն արուած պատասխանոյն գաւակները կը հրատարակեն։

Բաղէշի կառավար Արիֆ փաշան իւր ծանուցեալ պատային մէջ Սըվերգի գաւառին Բրաման քաղաքը գնացած և տեղւոյն Բազմքանոց դպրոցին այցելութիւն արած լինելով, երէկուան Թուրք լրագրոց մէջ Բրամանի Բազմքական հասարակութեան դէմքն մի հետաքրքրութիւնը կը տեսնեմք պատճառն, յորում չնորհակալութիւն կը յայտնուի Արիֆ փաշային քաջալերական խօսքերնէն, և Ն. Վսեմութեան «Քրդաստանի այս մասին ըրած այցելութիւնն» երկնային բարիք մը կը նկատուի։ Բազմքանոց հովիւը չնորհակալութիւն կը յայտնէ նաև որ «Քրդաստան այսպիսի կառավար մ'ունի։»

Ճերմակի Հավատիա կը ծանուցանէ թէ Լիդիանօվատանի պաշտօնատնին մէջ հաստատուած ծովահարմից (Թորբիլ) յանձնախումբն այս օրերս մեծ փութաջանութեան մէջ է։ Մամնագէտ պաշտօնակարները կը ըրկէ, որպէս զի ծովահարումբ դնել պէտք եղած ծովերը և այլ կարեւոր տեղեաց քարտէսը չինեն և ծովահարումբ դրուելու կէտերը նչանակեն։ Արդէն չինուած ծովահարից թիւը 600ի կը հասնին, որոց մի մասն հարկ եղած տեղերը պիտի դրուին, և միւսներ յատուկ չոգենաւներու մէջ պիտի պահուին պէտք եղած ժամանակ դործածուելու համար։

Ուրբաթ օրը, կ'ըսէ վաղքիթ, չորս Հայք Վէղիր խանի դիտեւանի մէջ բաղսոր ատեան ժամանակ մէջերնին կռիւ ծագելով, մին գանակով պարսաւ ապանեց ընկերներէն մին։ Դիւանաքներէն մին բռնուեցաւ։

Լոնտրայէն հոկտ. 1 թուով լուր կստան թէ կառավարութիւնս հաղար Անգղ. լիրա վարձք խոստացեր է Լորտ Մաունթմորրան (Իրլանտայի մէջ ընդարձակ հողեր ունեցող հատուստ կալուածատէրը) ապատնալուելը դտնելու համար։

Կառավարութիւնը կը խոստանայ լիակատար ներում շնորհել Լորտ Մաունթմորրի սպանութեան խորհրդակիցներուն, եթէ յանձն առնեն այնպիսի տեղեկութիւններ տալ, որք ոճրագործաց գտնուելուն ու դատապարտուելուն կրնան ծառայել։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը Հայոց իւր բրնակութիւնը խոստիւղ հաստատեց։

Ե տեսակէտէն իւր կատան Թ. Եսայի Ս. Պատրիարքը պէտք թէն երեսատասնեմ վերադարձած է։

Կ'ըսուի թէ կիպրիկոյ Ս. Կաթողիկոսն յաւելիկոյ տանոյ մէջ վճռակայն մեծագոյն մը պիտի պատրաստէ ի Սիս։

«Լոյս» հանդէսը կ'իմանայ թէ Հակահատուածեան ազգայիններէն ամենք Հայոստանեայց եկեղեցւոյ դէմքը պիտի փերադառնան եղեր՝ անշուշտ այն պատճառաւ որ իրենց Գլուխն՝ այն է Պահպիտրեան Յակոբ Ար. քեպիսկոպոսն ալ դատապարտուած է։

Ակռէ յառաջ ազգային լրագիրք ծանուցին թէ ամսական հրդեհ մ'Ամերայ կամերակապ գիւղին 25—30 տուներէն բազկացեալ Հայարնակ մէկ թաղն ամրողջապէս ի մոխիր դարձած է։ Այս աստիճան մեզ հասած տեղեկութիւնք յայժ սրտաչարժ նկարագիր մը կուտան դժբաղդ հրկիզելոց վիճակին, որք տարակոյս չկայ թէ աւելի թշուառ պիտի ըլլան յառաջիկայ ձմեռուան մէջ, մանաւանդ արմսեաց սպառման պատճառաւ, եթէ այժմէն բարեսէր ազգայինք օգնութեան չփութան, զի յիշեալ Հայ ընտանեաց մէջ այնպիսիներ կան եղեր, որ առաւօտ պարկեն կարօտ են։ Զայս իմանալով մայրաքաղաքս բնակող Հայրենակիցք, փութացած են հանգանակութեան մասնախումբ մը կազմել ընդ առենապետութեամբ և գանձապետութեամբ Մեծ. կապրպետ Էֆէնտի Հաղարեանի։ Մասնախումբը գանազան դներով տամ առիներ տպել տուած է հրկիզելոց ի նպաստ։

Կը յուսամք որ ասոր հայրենասէր անձանց հետ նաև դիմատիրտ և կարող ազգայինք կը փութան մանակցիլ այս բարեսիրական դործին, երբ տասնակները ներկայացուին իրենց։

ԿԱՐԵՒՈՐ ՀԵՌԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բարեկամ մը կը հաղորդէ ինձ Տըմպիսի նշան լրագրոյն ներկայ տասոյս մէջ հրատարակեալ վերջին թիւերէն մին, յորում « Նամակ Թուրքիայից » խորագրով և « Կ. Պոլիս, 17—ին օգոստոսի » թուակիրեալ նամակաձեւ յօդուած մը կը տեսնուի « Բ. » տառերուքը։

Կը յայտարարեմ թէ այդ յօդուածը իմ գրչէս եղած չէ, և ես մինչեւ այսօր տող մ'իսկ չեմ գրած Տփղիսի լրագրոց մէջ։ Երկու տարիէ ի վեր է որ տեղական տպագրին Մամլոյն մէջ բազմ յօդուածներ հրատարակած եմ « Բ. » տառերուքերով, որ անուանս սկզբնատառն է։ Ես այդ տառերուքերն անկէ առաջ ուրիշ տեղ չեմ տեսած, և չեմ կրնար կարծել թէ ինձմէ յետոյ Պոլսեցի Հայ մ'այդ տառերուքերն գործածէ։ Ուստի, Մշակի պատուարժան խմբագրապետը կամաւոր կամ ակամայ՝ բայց վերջապէս զարմանալի սխալի մը պատճառ եղած է հաւարեալ։

Այդ նամակին ոճն և բացատրութեանց եղանակն արտաքին տպաւորութիւն մ'են արդէն թէ ես չեմ գրած զայն։

Այս յայտարարութիւններէն ետքը պէտք չեմ տեսներ քննել այդ անհեթեթ նենգ նամակին պատճառակութիւններն, որք հանրական խնդրոց կը վերաբերին։ Պ. Յօդուածագրին « Առաջին նամակով » ըսելէն կը հասկցուի թէ այդ տեսակ նամակ մ'ուրիշ առաջ ալ գրած է։ Կը յուսամ որ Մշակի պատուարժան խմբագրապետն այս հանգամանքը լուծելու համար կ'օգնէ Մասիսի աշխատակցին, և պէտք եղած զգուշական միջոցը ձեռք կ'առնուի, որպէս զի այդ ցաւալի սխալն ուրիշ անգամ չկրկնուի։

ԲԻՒԶԱՆԴ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

(Ի պատասխան «Ազգ»-ի)

Ազգ-ը, որ ամեն անգամ մեր վրա հարձակվելու առիթ է գտնում, ասում է, թե մենք ոչ մի ապացույց չենք բերում, որ հայերը ցանկանում են ապստամբել։ Ազգ-ը

ՆՈՐ ԵՒ ՀԻՆ

Լրագրոյ Ազատամարտի Ա. Ղ. Ջ. Ղ. ։

Ի պատասխան ձեր ընդդէմ իմ գրուածոյ, որ տպագրուեցաւ ի թիւ ՃԻԸ «Ազատամարտի», ես ոչ միայն ոչ մի ստութիւն չեմ գրած, այլ ընդհակառակն ամենայն ճշմարտութեամբ եմ գրած, ինչպէս որ ամենքն էլ գիտեն։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ասած, թէ Ղազարոս Աղայեանը ինձ ասել է, թէ Ալիշանը ինձ ասել է, թէ Պատկանեանը ինձ ասել է, թէ Ռափայէլեանը ինձ ասել է, թէ Պէշիկթաշլեանը ինձ ասել է, թէ Ներսիսեանը ինձ ասել է, թէ Գալֆայեանը ինձ ասել է, թէ Ալամտարեանը ինձ ասել է, թէ Ալամտարեանը ինձ ասել է, թէ Ալամտար

Les annonces pour la France, l'Angleterre, l'Allemagne, l'Autriche-Hongrie, la Belgique, la Suisse et l'Amériquesont exclusivement reçues par la *Compagnie Générale de Publicité Etrangères*
G. L. DAUBE et Cie, à Paris, Londres, Berlin, Vienne, Francfort, Zurich, etc.

Տ. Անկելի	200	
Գօտիօտ Իսաննու	100	
Տիմչօ Իսաննու	100	
Եօրիխոս Թէօտօրու	25	
Թօմաս Տիմիթրիու	50	
Հաճի Եօրիխոս Խրիսթու	100	
Բասիլի Փանաիօթու	25	
Գոսթանթինոս Հաճի Սթաւրու	100	
Տիմիթրիս Նալպէնտ	25	
Փէթրօս Իսկանթիու	100	
Գոսթանթինոս Տ. Ձինկոզ օղլու	100	
Հաճի Տօսլրիս Նէրու	25	
Վ. ուլչօյ Թէօտորաչ	8	
Թէօտորոս Լամիահուէլ	25	
Անկելօս Միսէօն	8	
Րուսիաս Անտրու	18	20
Թիանուս Տիմու	15	
Եօրիխոս Տիմու	16	
Եէօրկիոս Ա. Ա. Նաստասիու	8	
Գոսթանթինոս Ջանէրաքու	16	
Աբիլիրիոս Իսաննու	12	
Իսաննիս Վ. ուլչու	100	
Հճի. Կոսմոտինոս Թէփէլի օղլու	100	
Խամէրիոս Տիուդի	16	
Նիզոտոս Կակաուզ	49	20
Սօմիրիոս Տիմիթրիու	25	
Եօրկիոս Տիմիթրիու	25	
Ումն	25	
Եօրկիոս Տօնգու	25	
Փասղալիս Սօմիրիյու	25	
Ճէգու Իսաննու	25	
Տիմիթրիոս Հճի. Եօրկիու	25	
Հճի. Եէօրկիոս Տօսլրի	15	
Տիմոնուն Կիւվկիրի Ճէգո	4	25
Հճի. Անկելօս Տօսլրօչինի	25	
Տիմիթրիոս Խրիսթու	50	
Հճի. Իսաննիս Փէլու	15	
Խրիսթօսուլոս Տիմիթրիու	16	
Ումն	1	15
Եէօրկիոս Իսաննու	16	
Թօնդոս Գատաղ	16	
Տիմոս Վէլու Զիզմէճի	15	
	2691	

Վերոգրեալ երկու հազար վեց հարիւր իննսուն և մէկ (2691) ղրուշն, ամին հարիւր ղրուշէն, կեդր. Յանձնաժողովս ամբողջ ընդունած է։

Համարակալ Գանձապետ
Գ. Յ. Յովաննեան Աբել կէօլկէնեան

ԿԱՐԴԱՑԷ'Ք

Պ. Վ. Ծաննիի 1867ին հիմնած, և անցեալ Մայիս 5ին հրկիզեալ Հրաշակաւոր Արեւանչան գեղարանն գեղեցկագոյն նորոգութեամբ վերստին բացուեցաւ։

Գեղօրայք, վիրաբուժական դարձիք, անուշահոտութիւնք և անբնական նիւթք նորոգ հասեալ յետոյ, արագութիւն ծառայութեանց, և ուշադրութիւն ի պատրաստութեան գեղագրոյ։

Մեծաքանակ վաճառմանց համար, Պ. Վ. Ծաննի՝ պահել գաւիտ ձեռք պէյ խանն ունեցած գեղօրէից մէծերանոցը պահած է, ուր գաւառաց համար յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին։

Բերայի մեծ փողոցին մէջ 1852էն ի վեր հիմնեալ գեղարանը՝ Պ. Վ. Ծաննիի որդւոյն՝ վկայեալ քիմիագէտ Ժ. Ծաննիի՝ անօրէնութեան ներքեւ է։

Տուն յղկերևանուպօլիս, դարձարան ի բէհա։ Գինք խիստ չափաւոր։

ԿԱՈՍԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

ԷՕՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻԵ

Երկի իրիկուն գոցուեցաւ	—,—
Ա.յս առաւօտ բացուեցաւ	10,26
Ակս օրին	10,31

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

29 Սեպտեմբեր

Սօսիէթէ ժՀնէրալ	Անդղ. լիր.	4,5
» Փոխառութեան	»	2,58
Կ. Պոլսոյ Պանքային	»	7,18
Բրէմի ժՀնէրալ	»	5,22
Փոռ. 1865	Ֆր.	50,50
» 1865	»	50,50
» 1869	»	49,50
» 1872	»	17,
» 1873	»	48,50
Բանկի երկաթուղի	»	29,
Լաբրաժ	»	103,
Թրամուայ	Օսմ. լիր	390
Թղթադրամ	»	1190

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

29 Սեպտեմբեր

Անդղ. լիրա	դրչ.	110 15
Նաբալէոն ոսկի	»	87 28
Իմբէռիալ Ռուս	»	90 10
Ռուսական թղթադրամ	9 րուլ.	15 քաբիք
Գերմանիա	դրչ.	51 20
Մէճիտիէի տասներասնեակ	»	7 6
Հինկնոց	»	213 20
Վեցնոց	»	128
Մէճիտիէք	»	214 10
Պղինձ	»	565
5 փարանոց	»	220

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԻՆ
Կ. Ս. ԻՒԹԻԽԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ
ՂԱԼԱԹԱ ԴՕՓՕ ԹԱՆ.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՂԱՐԿԷՍ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1880 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 16 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՐԻՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 30

ԲՈՒԹՈՒՐԵՆ ԻՋՆՈՂ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆԵՐԸ

Ժամ	Եղբօրակոյտ Կէտ	Թիւ
12	Կէնթրահալկէն Մկ զարգացրնու. Պկ օլիւքակրկ Թարապիա Կէնթկէզ Մմկնեա. Պզամբքէզ. Բուամկի Չիտար. Պկպէք. (Արնաւուա գիւղի չպհնուբին հետ պիտի հաղորդակցի.)	34
12 45	Ր և Ա Գամագկէն Կէնթրահաշ. Մկ զարգացրնու. Պկ օլիւքակրկ. Թարապեա. Կէնթկէզ. Էմիրկէն Պզամբ. Ր. Չիտար. Պկպէք.	32
2	Կէնթրահալկէն Մկ զարգ. Պկ օլիւքակրկ. Թարապիա, Կէնթկէզ. Էմիրկէն, Ր Չիտար. (Ուրբաթի օրերը Պկպէք).	33
2 15	Կէնթրահալկէն Մկ զարգացր. Պկ օլիւքակրկ. Քիրէճտ. Թարապեա. Կէնթկէզ, Մմկնեա, Էմիրկէն, Պզամբքէզ, Ր. Չիտար, Պկպէք	18
3 30	Ա. Գամագ. Կէնթրահալկ Մկզարգ. Պկ օլիւքակրկ. Թարապեա. Կէնթկէզ. Մմկնեա, Էմիրկէն, Պզամբքէզ, Ր. Չիտար, Պկպէք. Արնաւուաքէզ. Գաբրաչէլմկ. Օրմ աքէզ. Պկչիկմաչ. Միրքէճի. (Ուրբաթի օրերը Միրքէճի չպիտի հանդիպի).	34
5	Կէնթրահալկէն Մկ զարգացրնու. Պկ օլիւքակրկ. Թարապեա. Կէնթկէզ Էմիրկէն Ր Չիտար, Պկպէք, Արնաւուաքէզ. Գաբրաչէլմկ. Օրմ աքէզ. Պկչիկմաչ.	32
6 15	Կէնթրահալկ. Պկ օլիւք. Թարապ. Պկչքօզ Կէնթք. Միւրկիւն. Գանճամա. Ր. Ա. Չիտար. Գանաիլի Արնաւուաքէզ, Չէնկկլքէզ. Պկչկրպկլի. Օրմ աքէզ Գաբգկուճուք. Պկչկիմաչ. Իսկիւ տար.	4
8	Ա. և Ր. Գամագ. Կէնթրահալկ. Մկ զարգացրնու. Պկ օլիւքակրկ Թարապեա. Պկչքօզ. Կէնթկէզ. Էմիրկէն. Պզամբքէզ. Ր. Չիտար, Պկպէք, Անաւուաքէզ. Գաբրաչէլմկ. Օրմ աքէզ. Պկչիկմաչ. (Ուրբաթ օրերը Միրքէճ)	20
10	Մկ զարգացրնուկն Պկ օլիւքակրկ. Թարապիա. Կէնթքէզ, Էմիրկէն, Ր. Չիտար, Արնաւուաքէզ. Օրմ աքէզ, Պկչիկմաչ.	22

Արնաւուտ ճեղէն

12 15	Արնաւուաքէզ. Գաբրաչէլմկ. Օրմ աքէզ. Պկչիկմաչ.	25
12 45	Արնաւուաքէզ. Գաբրաչէլմկ. Օրմ աքէզ. Պկչիկմաչ. Գապամ աչ.	1.)
1 15	Պկպէք, Արնաւուաքէզ. Գաբրաչէլմկ Օրմ աքէզ. Պկչիկմաչ. Գապամ աչ.	22
2	Արնաւուաքէզ. Գաբրաչէլմկ. Օրմ աքէզ. Պկչիկմաչ.	2
2 45	Արնաւուաքէզ. Գաբրաչէլմկ. Օրմ աքէզ. Պկչիկմաչ	25
3 15	Պկպէք. Արնաւուաքէզ. Գաբրաչ. Օրմ աքէզ, Պկչիկմաչ. Գապամ չ.	19
4	Արնաւուաք. Գաբրաչ. Օրմ աք. Պկչիկմաչ, Գապամ աչ.	22
8 30	Արնաւուաքէզին ուղղակի կառւրչ. (Բացի ուրբաթ է).	21
10 45	Արնաւուաք. ուղղակի կառւրչ.	25

Ակչամ ճեղէն

12	Պկչքօզ, Խաչապահէզ. Իրիքամ փաշա մահալլեսի. Գանկճա, Ա. Չիտար, Գանաիլի, վանիքէզ. Չէնկկլքէզ, Պկչկրպկլի. Գաբգկուճուք.	21
12	Արնաւուաքէզ. վանիքէզ. Չէնկկլքէզ. Պկչկրպկլ. Գաբգկուճուք.	4
12 45	Պկօլիւքակրկ. Պկչքօզ, Խաչապահէզ. Գանկճա. Ա. Չիտար, Գանաիլի. վանիքէզ. Չէնկկլքէզ. Պկչկրպկլի. Գաբգկուճուք Գապամ աչ. (Ուրբաթի օրերը ժամ Ակն).	17
2 15	Պկօլիւքակրկ. Թարապեա. Պկչքօզ, Խաչապահէզ. Ր. Բ. մահալլեսի Գանկճա. Ա. Չիտար, Գանաիլի, վանիքէզ. Չէնկկլքէզ. Պկչկրպկլի. Գաբգկուճուք. Գապամ աչ. (Բացի ուրբաթէ).	20
4	Գաբգկուճուք, Պկչիք. Գապամ աչ. (Բացի ուրբաթէ).	2
4	Պկչքօզ, Խաչապահէզ. Ր. բաշա մահալլեսի Գանկճա, Ա. Չիտար, Գանաիլի. վանիքէզ. Չէնկկլքէզ. Պկչկրպկլ. Միրքէճի (Ուրբաթ օրերը Գաբգկուճուք. Միրքէճի չհանդիպելով).	21
8 15	Պկօլիքակրկ Պկչքօզ Բաշապահէզ. Գանկճա Ա. Չիտար Գանաիլի. վանիքէզ. Չէնկկլքէզ. Պկչկրպկլ. Գաբգկուճուք. Գապամ աչ. (Ուրբաթ օրերը Պկչիկ. Օրմ աք.)	22
9 15	Պկչիկմաչ. Օրմ աք. Գաբրաչ. Արնավ. Պկպէք. Ր. Չիտար Գանկճա. Էմիրկէն. Կէնթկէզ. Պկչկրպկլ. Զէնկկլքէզ. վանիքէզ. Գանաիլի, Ա. Չիտ, Գանկ. Բաշ. Պկչքօզ, Մկզարպ. Ր. Ա. Գաբաք.	32
10	Ր. Չիտար, Պզամբքէզ. Կէնթք. Թար. Պկօլիւք. Մկզարպ. Կէնթհամալկ. (Ուրբաթ օրերը Պկպէք).	33
10 30	Օրմ աք Գաբրաչ. Արնավ. Պկպէք, Ր. Չիտար, Պզամբքէզ. Էմիրկ. Մմկնեա. Կէնթք Թարապ. Քիրէճտ. Պկօլիւքա. Մկզարպ. Կէնթհամալկ (Ուրբաթ օրերը Պկչիկ. Հանդիպելով).	18
11 40	Պկպէք Ր. Չիտար, Պզամբ. Մմկնեա. Կէնթք. Թարպ. Պկօլիւքա. Մկզարպ. Կէնթհամալ.	20

Ակչամ ճեղէն

1 15	Պկչիքմաչ. Օրմ աքէզ. Արնավուաք.	25
2	» » » Պկպէք	19
2 30	Պկչիկմաչ. Օրմ աքէզ. Արնավ.	22
7 45	Պկչիք. Օրմ աք. Գաբրաչ. Արնավ. (Բացի ուրբաթէ)	21
10	Պկչիկմաչ, Օրմ աք. Գաբրաչ. Արնավ.	25
11 5	Գապամ, Պկչիկ, Օրմ աք, Գաբրաչ. Արնավուա.	19
11 20	Պկչիկմաչ, Օրմ աք. Գաբրաչ. Արնավուա. (Բացի ուրբաթէ).	2
11 40	Պկչիքմ. Օրմ աք. Գաբրչ. Արնավ. Պկպէք.	22
12	Պկչիք. Օրմ աք. Գաբրաչ. Արնավ.	4

Ակչամկան ճեղէն

2 45	Իսկիւտար Գաւգի. Պկչկ. Ձէնկ. վանիք. Գանաիլի. Ա. Չիտար, Գանկ. Բրիֆամի բաշա մահալլեսի Բաշապ. Պկչքօզ.	21
3 30	Պկչիք. Իսկիւտար, Գաւգկ. (Բացի ուրբաթէ).	2
8 30	Գաբգկուճուք. Պկչկրպկլ. Ձէնկ. վանիքէզ.	2
9 30	Գապամ. Գաւգկ, Պկչկ. Ձէնկ. վանիք. Գանաիլի, Ա. Չիտ, Գանկ. Բաշ. Պկչքօզ, Մկզարպ. Ր. Ա. Գաբաք.	27
10 30	Գապամ աչ Պկչիք. Գաւգկ. (բացի ուրբաթէ).	2
10 30	Պկչկ. Ձէնկ. վանիք. Գանաիլի. Ա. Չիտար, Գանկճ. Ջաւպազ, Բաչաղ. Պկչքօզ, Թարպ. Պկօլիքա. (Ուրբաթ օրերը Գաւգկ).	34
11	Պկչիք. Գաւգկ. Պկչկրպկլ. Ձէնկ. վանիք. Գանաս. Ա. Չիտար, Գանկ. Բաշապ. Պկչքօզ.	21
11 40	Գապամ. Գաւգկ. Պկչկ. Ձէնկ. վանիք. Արնավուաք.	25

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

—

Նարայրի Գապկիպէրկն–Հայնրիխ ընդարձակ բառարանին քառերորդ-թերթին հրատարակեցաւ։

Թերթերը կանոնաւոր կերպիւ կը հրատարակին ամեն չորեքշաբթի օր։ վաճառման գրասենեակն է Ֆրէնկեան գրավաճառանոցը, Ուզունչարչը։ Ի գրասենեակ թերթերը կը վաճառուին նաև Գալաթիոյ և Գալաաեան գրավաճառատուն քով, ինչպէս նաև Արշակ Էֆէնտիի թղթավաճառանոցը Գալաթիա և վայոյ գրավաճառատոնները ի Մեծ փողոցն Բերայի։

Գին իւրաքանչիւր թերթին 60 փարա արծաթ։

—

ՄՇԱԿՈՒԹԻՒՆ ԳԵՏՆԱԽՆՋՈՐԻՑ

Գէորգ Ս. Ե.

Տպագրութիւն Աւրամեան

—

Այն ամեն երկիրներու մէջ, ուր գեանախնձորոյ մշակութիւնը ընդունած է, սոյն խոպան պաղպտած է։ Ժամանակ է արդ որ պանէ վերջին դառն փորձն չհասց ներմուծելոյ մեր մէջ այս պատուական բնագեղծի մշակութիւնը։

Սոյն տեսարկը որ մեծ խնամքով, մաքուր ապագրութեամբ և պատկերազարդ ի լոյս ընծայուած է, կը խօսի, պարզ և յստակ լեզուաւ, գեանախնձորոյ ամեն տեսակից մշակութեան վերաբերեալ։

Աւելն կարգի ընթերցողաց դիւրամատչելի է գնոյն ապահովեմբ, որ է 2 1/2 դահեկան արծաթ։

Կեդրոնատեղին է Հայոց Միացեալ ընկերութեանց գրասենեակը։ — Կը գտնուի նաև բոլոր Հայ գրավաճառատոց քով։

Իւրաքանչիւր օրինակ Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց կնիքը պիտի կրէ։

—

ԾՂԿՆԱՒԱՃԱՌ ՀԱՑՈՒԱԾՔ
ՅՕՏՆԱՐԱՁԳԻ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՑ

Թարգմանութիւն Միհր. Միսրանից

—

Ա՛ման Եէկուդ
ՔԵՐԹՈՒԱԾՔ

—

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառատոց քով։

—

ԻՔՍԻՒՐԻ
ԷԼԻՖՊԱՑԻ ՕՍՄԱՆԻ

Մի օրուան մէջ ուսանելի

—

Միհրան էֆ. Աբրկեանի սոյն նոր ՓերականԸ՝ որ փորձառութեամբ չինուած է, և թէ Թուրքերէն լեզուին ընթերցանութիւնը մի օրուան մէջ ուսանելու դիւրութիւնը կընծայէ, միանգամայն գեղագրութիւնը սովրելու համար ալ, իւրաքանչիւր հատուածին կամ բանին դմմ ձեռագիրը ևս կը պարունակէ. կը ծախսուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով, գին 100 փարա։ 10 հատէ աւելի առնողներու 100ին 20 զեղչ կըլլայ։

—

ՄԱԼԱԽԹԵԱՆ ՄԸ ՁՕՀԵՐԸ

Դրէոց Հ. Կ. Ա՛ճառեան

Առաջարկութեամբ Պարտական Հայոց Ընկերութեան

—

Կարևոր գերք մը, որ Հայ–Իզպական սեռին վրայ կը խօսի, ամուսնութեանց արգելք եղող զեղծումները կը յիշէ, և ընդհանուր կերպիւ, ուշադրութիւն կը հրաւիրէ ապագային ներքին բարեկարգութեանց մի կարեւոր ճիւղին վրայ, որ ընտանեկան կեանց հետ յարաբերութիւն ունի։ Ամեն սեռի և ամեն կարգութեան մէջ պաղպանոց ուշադրութեան և խորհրդածութեան արժանի է։ Գինն է 10 ղրչ։

—

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ
Գրեց Նապար Յ. Գարագեանց

—

Ահաւասիկ ընթեր երկասիրութիւն մը, որով Մեծ. հեղինակն իւր ազգակից պատմարներէն և մանրախոյզ հետազօտութիւններով խիստ մեծ ծառայութիւն մը կը մատուցանէ ազգային ամենէն կենսական, այն է պատմաբանութեան խնդրոյն։

Սոյն գործը 100 մեծադիր երեսներէ բաղկացեալ է, և գեղեցիկ տպագրութեամբ Պարտիզպանեան տպագրանէն իւրայ ընծայուելով՝ կը ծախսուի եէնի–ճամի Չիլինկիրլեր ճառտակին, թիւ 24 Դուկասեան գրատունը, գին 5 ղրչ։

—

ՄԷՏԷՕՐՍ
ԱԶԳԱՑԻՆ ՆՈՐ ՀԱՆԴԷՍ ՄԸ

—

Մէտէօրայի մէն մի տասնօրեայ գինն է մէկ արծաթ մէճիտիէ։ կը ծախսուի իզմիր, Գ. Մոերեան վաճառատունն ի մեծ պէդիր խան թիւ 33, և գրատունն ի Սէլվիլի խան թիւ 17։ —Կ. Պոլիս Պ. Միրզա Մըսերեանի, գրավաճառ Պ. Պ. Ս. Ղուկասեանի և Յակսէկ Գալաֆեանի քով։

ԻԼԱՆ

Լուսաւորի օրան 150 թուի բերատարբեր թէլխա քեաղըը իւչ 300 թուի ըսմանդրա քեաղըը թարիխի քարարընան իմիսարէն ձերիտէի ատքերիւ իտարէսինէ իվէլիմէ պէտիւչ պիր այ իսիմատրնաս տրպատը պըրնտաք վէ թէսպիհինէ քատար պիլ ճիւժէ մէատրիվի վէ բէտմի կէօմբիւկի մութէհասիւտէ այնա օրմանը թէսպիհինէ մուպէյյինն վերիւչեճը իսմուխտարեր խրպրեճէ սիմ մեճիսիէ 20 գրուշ հիսապը իւչ հեճման տպրիւճի մեղքիւբեաէն վերիմէք չարիը վէ չերապիհի ապրեսի իւչ թէլխա քեաղըրէն պեհեր թուիը 50 վէ ըսմանդա քեաղըրն պեհեր թուիը 70 գրուչա թանիլպի էօհաեսինեէ օրտպ իլանըրուսինին 29 նճը բաղար իրթեսի կինհինէ գ տատար պեհեր կիւն միւնաթատը պիլ լճգա եէվմի մեղքիւբեէ գատարը գաթիսի իճգա օլանըրէն վէ 30 նճը սալը կինհինէ եթէ գէչ պեչ թէնգիլինէ բաղիպ պուլտնընարէն հարդիէ նէգդարէսի լէվմի մեղքիւբեէ գատարը գաթիսի իճգա օլանդարան, իմատըա թանիպ